

IX.STRESZCZENIE W JĘZYKU POLSKIM

Szkoła może być ważnym środowiskiem promującym zachowania prozdrowotne, także w kontekście wielokulturowości. Niestety dane na temat liczby, charakterystyki, stanu zdrowia i preferencji prozdrowotnych imigrantów w Polsce są niepełne i często sprzeczne.

Celem głównym badań była próba oceny wpływu rodzin i nauczycieli w kształtowaniu postaw dzieci obcokrajowców wobec zdrowia i choroby. **Cele szczegółowe** obejmowały poznanie wpływu środowiska rodzinnego dzieci obcokrajowców na kształtowanie u nich postaw prozdrowotnych, uzyskanie informacji, czy w opinii badanych polskie pielęgniarki i lekarze są dostatecznie przygotowani do opieki nad dziećmi w Ośrodku dla Cudzoziemców, poznanie wpływu nauczycieli na kształtowanie postaw prozdrowotnych u dzieci obcokrajowców, uzyskanie informacji na temat współpracy dzieci i ich rodziców z nauczycielami i na temat problemów zdrowotnych dzieci z Ośrodka dla Cudzoziemców oraz sprawdzenie, czy na powyższe ma wpływ satysfakcja z życia, preferowane zachowania prozdrowotne i wymiary umiejscowienia kontroli zdrowia

Badania przeprowadzono po uzyskaniu zgody: Komisji Bioetycznej R-I-002/23/2019 Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, Dyrektora Ośrodka dla Cudzoziemców w Białej Podlaskiej, Dyrekcji Szkoły Podstawowej nr 3 w Białej Podlaskiej oraz Dyrekcji Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 3 w Białej Podlaskiej. Objęto nimi grupę 200 osób – 100 rodziców dzieci obcokrajowców i 100 nauczycieli pracujących z dziećmi w Ośrodku dla Cudzoziemców w Białej Podlaskiej i w Szkole Podstawowej nr 3 w Białej Podlaskiej, Zespół Ogólnokształcących nr 3 w Białej Podlaskiej.

W badaniu zastosowano metodę sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem autorskiego kwestionariusza ankietowego dla nauczyciela, autorskiego kwestionariusza ankietowego dla rodziców, standaryzowanej Skali Oceny Stopnia Satysfakcji z Życia (SWLS), standaryzowanego Inwentarza Zachowań Zdrowotnych (IZZ) oraz standaryzowanej Wielowymiarowej Skali Umiejscowienia Kontroli Zdrowia (MHLC -B).

Na podstawie przeprowadzonych badań wyciągnięto następujące wnioski: Badani rodzice za najważniejsze dla ich dzieci podczas pobytu w ośrodku dla uchodźców uważali zapewnienie im bezpieczeństwa, możliwości edukacji i uzyskania porady lekarskiej oraz twierdzili, że polscy lekarze i pielęgniarki są dostatecznie przygotowani do opieki nad ich dziećmi, a nauczyciele do ich nauki. Dzieci większości badanych rodziców były

diagnozowane przez lekarza i miały kontakt z pielęgniarką, ale nie były diagnozowane przez psychologa w kontekście wielokulturowości i wielojęzyczności. Większość nauczycieli nie została poinformowana o przedmiocie rozmowy z dzieckiem przed przyjęciem go na określony etap kształcenia, nie знаła powodu umieszczenia rodziny w ośrodku i nie została poinformowana o stanie zdrowia dzieci z ośrodka. Większość rodziców było raczej niezadowolonych, a nauczycieli raczej zadowolonych z życia. Największą część rodziców i nauczycieli cechował niezróżnicowany słaby typ kontroli zdrowia i średnie nasilenie zachowań zdrowotnych we wszystkich podskalach kwestionariusza IZZ. Większość rodziców i nauczycieli deklarowała, że przekazała swoim dzieciom/uczniom wiedzę na temat zachowań zdrowotnych, przede wszystkim na temat potrzeb higienicznych, prawidłowego odżywiania, szkodliwości używek i potrzebie aktywności fizycznej. W opinii rodziców osobą najlepiej przygotowaną do przekazywania dzieciom wiedzy na temat zachowań prozdrowotnych jest lekarz, nauczyciel i pielęgniarka, a w opinii nauczycieli – pielęgniarka, nauczyciel i lekarz. Wykazano związek pomiędzy stopniem zadowolenia z życia rodziców oraz ich opiniami na temat przygotowania polskich nauczycieli do opieki nad ich dziećmi. Nie wykazano istotnie statystycznego związku pomiędzy preferowanymi zachowaniami zdrowotnymi, zadowoleniem z życia rodziców oraz typem umiejscowienia kontroli zdrowia, a ich opinią na temat tego, czy nauczyciele powinni przekazywać oraz czy do tej pory przekazywali ich dzieciom wiedzę o zachowaniach prozdrowotnych. Zdecydowanie więcej rodziców, niż nauczycieli chciało pogłębić swoją wiedzę na temat zachowań prozdrowotnych, głównie w formie wykładów i pogadanek (rodzice) lub książek/ulotek (nauczyciele). Nauczyciele, w samoocenie, w porównaniu z badanymi rodzicami, istotnie statycznie wyżej oceniali stan zdrowia swojej rodziny, swój stan odżywiania, częściej uczęszczali do lekarza i lekarza dentysty, myli zęby, spożywali kawę, palili papierosy, częściej ćwiczyli oraz prezentowali wyższy poziom satysfakcji z życia i częściej osiągnęli wysokie wyniki w skali IZZ. Postawiono także postulat, że wskazane jest prowadzenie systematycznych badań nauczycieli nad preferowanymi przez nich zachowaniami prozdrowotnymi oraz szkoleń ich umiejętności w zakresie szeroko rozumianego propagowania takich zachowań wśród młodzieży i ich rodziców, w tym w nowych kręgach uczniów i ich rodzin, jakimi są uchodźcy.

Słowa kluczowe: zachowania prozdrowotne, obcokrajowcy, rodzina, nauczyciele, edukacja prozdrowotna

